

Отъ всички тъмни думи Гилбердингъ не знае да тълкува само *doxsa*,¹⁾ *диломъ*, *тутомъ*, *гораломъ*. Наистина и другитѣ си етимологии той не издава за достовѣрни, но като първъ опитъ мисли, че не му бждатъ простени. Въ всѣки случай любопитно е, че и записаното отъ Тудора Доксовъ име на годината, въ която българскиятъ князь се покрѣстилъ, „доста удовлетворително се обяснява по неговата метода“ отъ маджарския езикъ: *etxъ behti* би значело „жажда за спокойствие или миръ“; по мадж. *eh* = гладъ, *ehetnem*, гладенъ съмъ, *beke*, спокойствие, *beket* винит. надежъ отъ сжщата дума. „Можеше ли да се даде по-сполучливо име на една година, въ която войнственитѣ българи приеха християнството?“ (р. 23., заб.).

Въ 1871. година се появи известниятъ трудъ на *Рослера*, *Römānische Studien, Untersuchungen zur älteren Geschichte Römāniens*, Lpz., който съдържа една специална глава върху националното положение на прабългаритѣ (V. Die Völkerstellung der Bulgaren, p. 232.—260.). Авторътъ е единъ отъ най-убѣденитѣ привърженици на финската теория. Което го прави особено интересно за насъ, то е голѣмото значение, което той отдава на езиковитѣ докази и неговиятъ опитъ, да открие слѣди отъ прабългарския езикъ и въ днешнитѣ български нарѣчия чрезъ посредството на ромѣнския езикъ.

Рослеръ съглежда съ Цайса наедно въ прабългаритѣ отѣдѣния отъ старитѣ хуни, само че не се съяснява съ него въ най-капиталния въпросъ, въ въпроса за националността на постѣднитѣ, които Цайсъ смята за турско племе, а *Рослеръ* за *угрофинско*. Слѣдъ като дава единъ краткъ историченъ прѣгледъ на тѣхнитѣ миграции и нашествия въ Мизия, Панония, Италия и пр., на сѣверъ до Кама и пр., той въ двѣ глави разглежда обичаитѣ на западнитѣ и източнитѣ прабългари (основайки се главно на *Nicolai* *parce responsa ad consulta Bulgarorum* с. 33. Mansi XV. отъ една страна и на интереснитѣ съобщения на *Иби-Фодлана* отъ друга); обаче вижда се неволно принуденъ да признае, че тия обичаи иматъ повече турски характеръ. Само нѣкои рѣдки чѣрти могатъ да се избѣкватъ като по-специално фински, или поне като такива, които се срѣщатъ и у нѣкои угрофински племена. Не е за чудо за това, че *Рослеръ* особено намира на обичаитѣ, като доказъ за националността на прабългаритѣ и прѣдпочита да черпи своитѣ аргументи главно отъ тѣхния езикъ.

Въ рѣшението на въпроса за националността на прабългаритѣ *Рослеръ* се опира главно на *Истахри* вж. по-горѣ, споредъ когото езикътъ на българитѣ и на хазаритѣ е единъ и сжщъ: *Bulgarorum* *genuinorum* *lingua* *similis* *est* *linguae* *Chazarorum*. *Иби-Хаукалъ* нарича езика на българитѣ *подобенъ* на хазарския. Остава само да се знае, къмъ коя езикова група принадлежи хазарскиятъ езикъ — къмъ финската или

¹⁾ Сравня обаче името на Чернооризеца Тудора Доксовъ. Платемъ Гилбердингъ тълкува въ именника и етимологията на рода *Дуло* = опустошител, ср. мадж. *dulo*, *derupulator*.